

به نام خدا

موضوع: زگیل تناسلی و هرپس تناسلی (تشخیص، درمان و پیشگیری)

دکتر فرناز مشیری

جراح و متخصص زنان و زایمان (لاپاروسکوپی و نازایی)

زگیل تناسلی

➤ زگیل تناسلی نوعی عفونت ناشی از رشد و تکثیر ویروس HPV است که از طریق ارتباط جنسی منتقل می‌شود و توسط انواع خاصی از ویروس پاپیلومای انسانی انتقال می‌یابد.

➤ زگیل تناسلی معمولاً یک الی هشت ماه پس از قرارگیری فرد در معرض ویروس بروز می‌کند.

➤ زگیل‌ها اغلب به آسانی و با علائم عفونت تناسلی HPV قابل تشخیص هستند.

➤ HPV معمولاً خود به خود بهبود پیدا می‌کند اما برخی انواع آن باعث ایجاد زگیل تناسلی یا سرطان دهانه رحم، سرطان مقعد یا سرطان بیضه در مردان خواهند شد.

➤ انواع خطرناک ویروس HPV

➤ گونه‌های خطرناک این ویروس، شامل انواع ۱۶ و ۱۸ هستند که در حدود ۷۰٪ موارد باعث سرطان دهانه رحم می‌شوند. دیگر گونه‌های خطرناک ویروس پاپیلومای انسانی عبارتند از نوع ۳۱، ۳۳، ۴۵، ۵۲، ۵۸ و برخی تعداد اندک دیگر.

➤ انواع کم خطر ویروس HPV

➤ سویه‌های ۶ و ۱۱ عامل ۹۰٪ از زگیل‌های تناسلی در زنان هستند اما به ندرت به سرطان منجر می‌شوند. شکل زگیل ناشی از این ویروس‌ها لامپ مانند و گاهی شبیه به گل کلم است. گاهی ماه‌ها یا هفته‌ها پس از انتقال ویروس به بدن فرد، طول خواهد کشید تا زگیل ایجاد شود. تشخیص این نوع پاپیلوما معمولاً بر اساس علائم ظاهری، صورت می‌گیرد و با بیوپسی می‌توان به طور قطع ابتلا به آن را تایید کرد خصوصاً در بسیاری از مبتلایان که هیچ نشانه‌ای ندارند.

➤ علائم زگیل تناسلی

➤ زگیل‌های تناسلی ممکن است در نواحی مختلفی مانند سطوح اطراف مقعد یا اندام تناسلی و یا حتی قسمت‌های داخلی‌تر مانند مجاری ادراری و درون دهانه رحم دیده شوند.

➤ زگیل‌ها ممکن است سفت یا نرم باشند، رنگ آن‌ها متنوع است و گاهی دچار خونریزی می‌شوند.

➤ در بیشتر موارد هیچ علامتی از عفونت HPV به جز خود زگیل‌ها مشاهده نمی‌شود، گاهی هم زگیل‌ها باعث نشانه‌های زیر می‌شوند:

➤ خارش

➤ قرمزی

➤ احساس ناراحتی در ناحیه مبتلا

➤ التهاب

- بیش از ۱۷۰ نوع HPV شناسایی شده است که با اختصاص یک شماره به هریک، نوع آنها تعیین می‌شود.
- تشخیص زگیل‌های تناسلی به طور معمول با معاینه بالینی و مشاهده نواحی مبتلا انجام می‌شود اما گاهی برای تشخیص دقیق نیاز به بیوپسی (نمونه‌برداری) از ضایعه و انجام آزمایش پاتولوژی است.
- گاهی زگیل‌های کوچک پاپیلوما با «مولوسکوم کانتوزیوزوم» (Molluscum Contagiosum) یا «زگیل آبکی» اشتباه گرفته می‌شوند.

➤ تشخیص زگیل تناسلی با آزمایش DNA

➤ آزمایش DNA برای تشخیص انواع خطرناک و سرطان‌زای HPV قابل انجام هستند. به دلیل اینکه زگیل‌های تناسلی در اثر انواع کم‌خطر HPV ایجاد می‌شوند، تست DNA برای تشخیص آن‌ها کاربردی ندارد.

➤ تشخیص زگیل تناسلی با استیک اسید

➤ برخی از پزشکان از محلول استیک اسید برای تشخیص زگیل‌های کوچک‌تر استفاده می‌کنند. اما این کار جای بحث دارد چون تشخیص با استفاده از اسید استیک روند بیماری را تحت تأثیر قرار نمی‌دهد و با آزمایش اختصاصی‌تر قابل تأیید نیست، دستورالعمل‌های تشخیصی در برخی کشورها انجام این روش را توصیه نمی‌کنند.

➤ آزمایش دهانه رحم

➤ انجام منظم غربالگری سرطان دهانه رحم را بر اساس سن، سابقه غربالگری، عوامل خطر و آزمایشات موجود توصیه می‌شود.

➤ به دلیل ارتباط بین HPV و سرطان دهانه رحم، ACS در حال حاضر تشخیص سریع سرطان دهانه رحم در بزرگسالان بدون علامت با خطر متوسط را در درجه اول با سیتولوژی دهانه رحم توسط پاپ اسمیر، بدون در نظر گرفتن وضعیت واکسیناسیون HPV، توصیه می‌کند.

➤ زنان ۳۰ الی ۶۵ ساله، باید هر ۵ سال آزمایش HPV و هر ساله تست پاپ اسمیر انجام دهند.

■ اگرچه ۹۰ درصد از عفونت‌های HPV طی دو سال پس از عفونت توسط بدن خود به خود از بین می‌روند، اما ممکن است سلول‌های آلوده، یک دوره نهفتگی و بدون علامت داشته باشند.

■ HPV نهفته، حتی بدون علائم ظاهری، قابلیت انتقال از طریق تماس پوست یا جنسی را دارد.

■ در صورت رابطه جنسی محافظت نشده با فرد آلوده، احتمال انتقال ویروس ۷۰ درصد خواهد بود.

■ گاهی در افرادی با سابقه عفونت HPV، زگیل‌های جدید ایجاد می‌شود و یک سوم افراد مبتلا به زگیل، عود مجدد آن را تجربه می‌کنند.

پیشگیری از زگیل تناسلی

- غربالگری سرطان دهانه رحم، مانند آزمایش پاپ اسمیر یا معاینه بالینی دهانه رحم، پس از استفاده از اسید استیک، می‌تواند به تشخیص سرطان ناشی از HPV در مراحل اولیه یا وجود سلول‌های غیرطبیعی که ممکن است سرطانی شوند، کمک کند.
- تشخیص زودهنگام احتمال موفقیت در درمان سرطان را افزایش می‌دهد.
- در کشورهای پیشرفته به دلیل واکسیناسیون و غربالگری منظم، تعداد مبتلایان و مرگ و میر ناشی از سرطان دهانه رحم، کمتر از کشورهای در حال توسعه است.
- رابطه جنسی محافظت شده و با فرد سالم، عدم ارتباط با شرکای جنسی متعدد، اساس راه‌های پیشگیری از ابتلا به این ویروس هستند.

درمان زگیل تناسلی

➤ در بسیاری از افراد این ویروس خود به خود و بدون درمان خاصی از بدن پاکسازی می‌شود. اما ابتلا به عفونت‌های مزمن یا انواع خطرناک پاپیلوما، درمان ندارد ولی با برخی داروها می‌توان علائم و عوارض ناشی از آن را کنترل کرد.

➤ همچنین آزمایشات و غربالگری‌های منظم به درمان زودهنگام سرطان یا دیگر تغییرات بدخیم سلولی ناشی از این ویروس کمک می‌کنند.

گاهی حتی تغییرات بدخیم سلولی مانند «دیسپلازی دهانه رحم»، تغییرات سلولی پیش سرطانی یا نئوپلازی اپیتلیال دهانه رحم، خود به خود بهبود می‌یابند. اما در صورت تغییر و پیشرفت در رشد و انتشار سلول‌های عفونی، ممکن است یکی از روش‌های درمانی زیر تجویز شوند:

➤ «کرایوتراپی» (Cryotherapy) یا سرما درمانی: با فریز کردن سلول‌های غیرطبیعی توسط نیتروژن مایع یا کربن دی اکسید انجام می‌شود.

➤ «کونیزاسیون» (Conization) یا مخروط برداری: در این روش بافت‌های آسیب دیده دهانه و گردن رحم برداشته می‌شوند که معمولاً به صورت سرپایی و تحت بی‌حسی انجام می‌گیرد. این روش برای بیوپسی هم کاربرد دارد.

➤ لیزر درمانی: از لیزر برای سوزاندن ضایعات استفاده می‌شود.

➤ **برش الکتروسرجیکال (LEEP)** سلول‌های غیر طبیعی با جریان الکتریکی برداشته می‌شوند. هدف، از بین بردن تمام سلول‌های غیر طبیعی، از جمله بیشتر یا تمام سلول‌های دارای ویروس HPV است.

➤ **اسید تری کلرواستیک:** یک ماده شیمیایی است که روی سطح زگیل قرار داده می‌شود.

➤ **جراحی با اسکالپ:** اسکالپ یک وسیله با لبه‌های تیز است که سائزهای مختلفی دارد و معمولاً دایره‌ای شکل است و ضایعه با آن برش داده و برداشته می‌شود.

➤ **لیزر درمانی** معمولاً در یک جلسه تمام زگیل‌ها را از بین می‌برد اما روش‌های دیگر بین ۸۰ تا ۹۰ درصد جواب می‌دهند. زگیل‌هایی که روی بافت مرطوب مثل بافت مخاطی هستند پاسخ بهتری به درمان دارند.

هرپس تناسلی

- ویروس‌های هرپس سیمپلکس نوع ۱ و ۲ که تحت عنوان ویروس هرپس انسانی نیز شناخته می‌شوند.
- از مهمترین ویروس‌های بیماری‌زای انسانی هستند که نوع یک این ویروس منجر به تب‌خال لب و دهان و نوع ۲ آن موجب تب‌خال تناسلی می‌گردد.
- مشخصه‌ی هر دوی این بیماری‌ها تاول‌های کوچک و دردناک بر روی پوست و غشاهای مخاطی است.
- ویروس‌های هرپس سیمپلکس بسیار شایع و مسری می‌باشند؛ به گونه‌ای که ویروس HSV-1 از طریق بزاق آلوده دهان و ویروس HSV-2 از طریق تماس جنسی منتقل می‌شود.

راه های تشخیص

➤ گرفتن نمونه و کشت تاول ها و همچنین آزمایش خون از راه های تشخیص بیماری بشمار می روند.

➤ معمولا افراد مبتلا به این هرپس دارای سایر بیماری های رابطه جنسی نظیر **سوزاک**، کلامیدیا و ایدز نیز می باشند که پزشک باید برای تشخیص آنها نیز بیمار را معاینه نماید.

راه های پیشگیری از هرپس تناسلی

- برای پیشگیری از این بیماری استفاده از روش های زیر توصیه می شود:
- رعایت بهداشت فردی و داشتن رابطه جنسی سالم
- استفاده از کاندوم در رابطه جنسی (با این حال امکان انتقال ویروس وجود دارد)
- پرهیز از تماس مستقیم با ضایعات پوستی ایجاد شده در اثر هرپس
- زایمان به روش سزارین برای مادران آلوده (جهت جلوگیری از انتقال بیماری به نوزاد)

درمان هرپس تناسلی

- برای درمان هرپس تناسلی از دارویی به نام آسیکلوویر (Aciclovir) استفاده می‌شود.
- آسیکلوویر یک داروی ضد ویروس مطرح است که برای درمان بیماری‌های ویروسی به خصوص هرپس ویریده (عامل ایجاد تبخال) استفاده می‌شود.
- لازم بذکر است درمان قطعی برای این بیماری وجود ندارد و استفاده از داروها تنها به بهبود سریعتر زخم‌ها و کاهش دفعات عود کمک می‌کند.
- زنانی که به هرپس تناسلی مبتلا می‌شوند، احتمال ابتلا آن‌ها به سرطان گردن رحم ۵ تا ۱۰ بار بیشتر است.